

VILA-NOVA

Periòdic quinzenal

PREUS

Vilanova, trimestre	0'75 ptes.
Fòra	1'00 »
Número solt	0'10 »

No retornem els originals.

Dels treballs publicats ne son responsables els seus autors.

Redacció : Santa Madrona, 21.

No podem defugir el costum justificat de dir el perquè el nostre periòdic surt a la llum : VILA-NOVA—que es mostrarà al públic amb aquella espontaneïtat que sempre va aparellada d'un mesurat i profunde convenciment—surt al carrer, per aplegar a Vilanova els batecs de sentit catalanesc que en l'host de joves treballadors de la Catalunya Nova s'inicien amb claricies d'una civilització definitiva sintetitzada pel nacionalisme integral del nostre poble.

Nacionalisme, per nosaltres és vida creadora. I en aquest sentit, Política vol dir obra cultural. I fixe el nostre esguard en l'obra constructiva del President suara mort, exposarem ço que pensem, car el dret de pensar—que abans de la nostra renaixença no'l crèiem fet per nosaltres—és el més preat per un poble.

Altrament no volem ésser exclusivistes; acullirem amb criteri eclèctic totes les valors sinceres, saludant, a l'ensem, a tots els qui com nosaltres tenen ideals i volen exterioritzar-los.

PER UNA PATRIA JO DIRÉ EL MEU CANT...

*Al dilecte amic
A. Torrents Rossell.*

Per una Pàtria jo diré el meu cant,
que per cap altre no el canviaria;
desfaria la lloa de l'instant
i en un llarg cogitar el tornaria.

Per una Pàtria i per cap més: que el cant
és ferm quan la creença és tota sola;
car la diversitat és cobejant
i fa el lloar mesquí i el seny immola.

Aquella Pàtria serà com el sol;
l'ovirarem petita i llunyedana;
no podrem abastar-la d'un sol vol,
car serà molt endins la seva ufana.

Com el sol la veurem petita; i gran
serà per objectiva consciència;
més de sa llum serem porucs, en tant
no ens cobricel·li el vel de la ignocència.

Ens diràn d'una Pàtria més enllà
que no tindrà la pols del temps qui passa;
llavors nostre desig es tornarà
amor etern del flam qui tot ho abraça,

i més encar allò que està blasmat
per la força maligne de la vida;
o Pàtria! més de tu sentirem grat
com més fons tingui el clot de la ferida.

I l'enuig servarem endins del pit
arracerat de tota arrel impia;
farà tornar l'agravi en nou delit
i seguirem la dreturera via.

Dreturera serà per nostre esforç,
que ningú li podrà treure dretura,
i aquell qui curarà de fer-la torç
ultrapassarà el seny de la mesura.

Calladament laborarem l'estoig
on la Pàtria reposi en flonja túnica:
i tot d'una serem contents del goig,
o Pàtria, car seràs ben nostra i única.

JOSEF A. FONT I CASAS.

LA NOVA VEU

Amics meus: fer una bella revista és una heroica cosa. I més heroica cosa és encara fer-la fòra de Barcelona, que és on convergeixen totes les manifestacions espirituals del nostre poble i on les energies disperses fan un esclat de fortitut.

Jo, en saber d'una nova revista forana, sento una mica d'inquietut. ¿Serà una valor positiva i duradera? ¿Caurà en la vulgaritat, per a esdevenir àdhuc un destorb? La major part de les vegades passa això. Decaïment, vulgaritat, descrèdit... I potser després una deixa pueril d'ergull.

Però de tant en tant, apareix un títol que no es pert en el no-res. Si s'afiança la voluntat dels que'l crearen, i demés, han sabut crear-se una idealitat estètica o política, ben aviat es fa imprescindible l'anàlisi d'aquella revista per a tothom qui vulgui seguir el ritme del temps.

Saludem a la premsa de Catalunya i amb preferència a la que pensa i escriu en català.

Saludem en particular a tota la premsa de Vilanova.

Lloaríem l'espontània col·laboració de tots els vilanovins amants del cultiu del nostre llenguatge.

Eclèctisme per nosaltres té la valor metòdica d'iniciament.

Del temps que mou les coses.
I per tant, d'un tranzitar. Res no
serà més xorc que situar-se massa
còmodament com fan alguns, i no
heure esment dels canvis que es-
devenen. Llavors sí que s'haurà
perdut el temps.

Car els enlluernà ço que anava
darrera séu i no tingueren voluntat
ni fermesa d'avesar-hi l'esguard i
ara els més coratjosos els han pas-

sat davant; i ell son, en mig la ruta,
un mínuscol polsim imperceptible.

No volgueu ésser d'aquets. Vol-
gueu que es fixin en vosaltres. La
veu ben clara, que així hom es fa
més sentir. Ferms i serens i amb
un suprem gest de tranquil·litat i
consciència. Si la gent us senyalen
amb el dit, penseu que això ja és
un triomf.

JOAN CAPDEVILA.

DELS PASSATS JOCS FLORALS

Volíem dedicar bona part del primer número a la recordança d'aque-
lla festa celebrada el dia 9 del mes passat. Però la cruel nova de la mort
de la gentil damisela Na Mercè Sas i Prats, que auriolava amb són es-
guard lluminós aquelles hores de poesia, d'encisadora espiritualitat, ens
fa massa trista la recordança d'aquella data.. I hem demanat als poe-
tes una recordança d'ella. I els poetes urgentment ens la han enviada.

(A. C. S.)

ELEGIA

Ara el record de la florida brega
portarà el nimbe de la eternitat...
De callada, semblava temorega
i era una mica trist el séu posat.

Les altres quatre en íntima alegria
fent igual com aquell qui vol i dol,
somreien amb un xic de picardia
per tal que el galanteig servés el vol.

I ella seguia abstreta i encantada!
Potser llavors tingué el pressentiment
que era amb flonjor de roses modelada
només que per encant d'aquell moment.
I, com la flor qui viu una diada,
s'anà esfullant sots l'implacable vent.

JOAN DRAPER.

MERCÈ SAS

Talment ens sembla que és junt amb nos-
altres

i ara no ens queda sinó el séu record;
terminà el seu camí: lluny de les altres
ha seguit les petjades de la Mort.

De la Mort passarà a una nova Vida:
l'Àngel li llevarà la dolor,
com obrint-li la porta beneïda
del reialme de Deu Nostre Senyor.

JOSEP A. FONT I CASAS.

Clutat, 15 Octubre de 1917.

PER L'AMIGA MORTA

Diu l'esperit: la Mort no em fa basarda;
ara veia passar l'ànima lleu,
i aquella amiga d'una tarde
devenia immortal a dintre meu.

MARÍA MANENT.

16-x-17.

PERPETUÏNA

A LA MEMORIA DE MERCÈ SAS I PRATS

Enamorat el bon Deu
de la flor de la puresa,
no ha volgut que'l baf del món
marcís eixa flor tan bella.

I amb amorosi abraç
l'ha arrencada de la terra
per a trasplantar-la al cel
on s'hi viu la vida eterna.

GUILLERM TORRES.

Vilanova i Geltrú, 14-x-1917.

* *

LA NAU BLANCA

La nau blanca i diminuta ha fet vela cap
a la mar de la quietut eterna, on s'ama-
guen les platges incendiades de llum di-
vina.

Damunt de l'aigua restaràn, per sem-
pre, les roses blanques que el timó floreix
i el perfum d'elles mai serà esvair per les
aures.

Un altre any i un altre i sempre, quan
Vilanova llueixi la garlanda de les flors
gaies, per la mar en bonança, passarà una
vela subtil, transparenta d'identica mane-
ra que passen les ànimes.

Ara que les campanes ploreu, en els
nostres llavis floreix una pregaria.

Senyor de bondat infinita, puig que la
voleu, preneu-la, car és vostra, aconçoleu,
però, la nostra racança.

FRANCESC SERRATS

Clutat, Octubre 1917.

A MONTSERRAT VENTOSA I ROVIRA

Reina i Senyora mia.

Matí rient i odorant
el sol bellament fulgia:
ahí el vegèrem tombant
plorós en la llunyania.

Capvespre foll i clement
qui tenia nostres vides
preses dins el flam morent
de sangonentes ferides.

Finia l'ensomni d'or
i es cubria la natura
d'un misteri torbador
dins un mantell de negrura.

I fou la nit tan suau
que vora meu no venia
sinó de vostre palau
una densa mel'langia.

Matí rient i odorant
vostra faç es transfigura:
ahir reina ubriagant,
avui riallera i pura.

Torneu de missa en l'instant
en que'l record avivaba
amb el neguit vostre encant
dins un auriola blava.

I tan humil i fidel
caminaveu per la via,
que sobtava el vostre anhel
una nova correntia.

I ens sentíem amarats
de la claror beneïda
què en vostres ulls arborats
reflectia vostra vida.

Car sou en l'humilitat
més genuïna i perfecte
amb la gràcia del posat
que cap engany té subjecte.

Caminàveu tan plaent
i amb un aire d'infantina
que ningú es faria esment
com ahir foreu regina.

No més perdura la nit
just el volt de les parpelles
dins el racer escondit
cobricel'lat de les celles.

RAMÓN DE CURELL.

Poesia premiada en els Jocs Florals de Montblanch.

D'AQUEST MATÍ

Com una bolva de neu has bai-
xat el teu peu tot suaument de
l'acera i has passat de cantó a can-
tó, com una visió falaguera de la
bellesa.

I has desaparegut d'igual faïçó
que fuig del pensament adormit la
recordança de les coses belles.

Jo t'he esguardat...

F. MUNTANER.

A UNA FINESTRA

Finestra d'una casa amb clavells dalt el terrat,
d'una paret abrupta on el sol d'or hi frisa,
d'un fons negre enigmàtic al jah! meravellat
d'una portella grisa.
Finestra que'm cridares a veure ton secret
—així negror de nit mostrant un raig de lluna.—
Finestra que amb misteri guaites per la paret,
entre clapes de sol, amb ta mirada bruna
Ningú mai t'ha cantat i tens tan bell encant
que ta parpella grisa se t'obra al bell davant,
i en el teu marc d'enigma sovint s'hi endevina,
com entre suaus pestanyes de llargues tenebrors,
la flama transparenta i les vives tremolors
d'una nina.

JOSEP A. RICART F.

Les donzelles i la ciutat

(FRAGMENTS)

Inici a les galants glosses

Sieu ara sabedors, per aquestes galants glosses, del major encís de la Ciutat. Més agradós que'ls fragants jardins de les places; més gentil que l'ona que besa la ciutat i marxa, i que les arbredes que l'omplen del seu flairós encís. La gràcia de la galant donzella que adelanta amb pas diminut i lleu entre les clares vies amples i espaioses de l'urbs immensa.

* * *

El dia plujós i les amigues

Un cel cobricel·lat de núvols i un passeig humit amb arbres degotejant. Entrades curulles de gent en sopluig i tot el passeig sol amb qualque vianant que corrents trespassa, saltant els xorcs bassals de fang.

Quatre amigues esplendidament heròiques s'adelanten, entre els regalims de l'aigua, amb totes les ànsies de riurer a flor de llavi, bromejant a pleret amb el borgit del vent, que ara s'inicia tremolós.

I veure-les caminar i saltar els tolls i apropar-se i riure lliurant del fang la sàvia gentilesa dels seus peus diminuts. I saludar-les quan passen aprop teu, encar que't sien inconegudes i fer-les amigues, ben amigues per la gràcia d'aquest salut.

* * *

L'hora capvespral

i l'estol de noies

Ara és l'hora somniosa, en que la ciutat inicia el seu repòs. Hora d'una atraient i gràcil clarícia bru-

na. Per sobre la ciutat, un ample mantell d'ensomnis. Les cases resten ignorades entre l'espessor de les fulles dels plàtans ombrius. La Ciutat apar un bosc d'una paradoxal civilitat ordenada. I entre les ombres i la somnolença de les remors ciutadanes, la riallada fresca i incitadora de les gentils colles de noies rosses. Els saltirons de les belles i l'esclat de paraules que enbaumen d'una plaent tebior l'àmbit mustigat d'abans. I els ropatges gentils i la gràcia dalerosa d'uns ulls que busquen uns altres ulls i et donen dispensa de no acceptar el maridatge dels teus.

Una claror comença minça en l'infinit de la llarga via i avança ràpida fins a omplir de llum el lloc on som i el nostre enfront encara. És que de la claror i gràcia dels nostres ulls, donzelles, el carrer en devé gelós i li plau també omplir-se amb les noves claretats de la nit.

J. VIDAL I JOVÉ.

Vilanova intervé en la novella actuació nacionalista.

VILA-NOVA vol exterioritzar-la aquesta nova actuació nacionalista.

J. PARETS.

LLIBRES

A propòsit de l'última producció d'En Joan Arús: el «Llibre de les donzelles».

Els versos del nostre poeta de la flor natural, llegits diferents vegades, produeixen a cada lectura una novella sensació de gaudiment. I no perquè la lectura repetida ens

digui coses noves, no,—car els versos de l'Arús es comprenen amb la mateixa facilitat en que li deuen brollar de la ploma, qualitat que en el genre que cultiva no lloaríem mai prou—sinó que l'instint de la cançó o la musicalitat aparellada a una certa gràcia alegre, fa que la paraula als acords de la seva lira sigui «llum i musica» que a cada lectura renovella l'esperit contrastant amb l'inspiració, seriosa i obscura d'altres joves poetes contemporanis.

S'ha de fer remarcar la semblança fesomia dels quatre llibres que ha publicat: *Cançons al vent*, *Sonets*, *Noves cançons* i *Llibre de les donzelles*, la pulcritut i puerilitat del qual ens refermen el judici que havíem de l'anterior producció. Creiem que en la cançó ha trobat definitivament l'inspiració. Cançó en poesia vol dir l'expressió del riure de les coses, encar que alguna vegada ens ho digui amb malenconia, un goig infantívol de la vida i de l'amor.

Una mostra del *Llibre de les donzelles*:

Ara que soc alliverat d'amor,
el meu cant vola
a la diversa, clara munior
que un jorn deixava per l'amada sola.

I perquè siga prodigat mon cant
sense falsia,
totes plegades mon amor tindran
i, d'entre totes, cap serà l'aimia.

És clar que podria trobar altres genres—ja n'ha donat belles mostres—però pel camí iniciat creiem que és definitiva la consagració.

* * *

Literatura Catalana
Perspectiva general

Entre les publicacions de *La Revista* el portaveu que en les lletres catalanes actua com a indiscutible definidor, té lloc remarcable la *Literatura Catalana (Perspectiva general)* de Lluís Nicolau d'Olwer.

El llibre comença amb una dedicatòria que diu així: *Optimo viro dilectoque magistro Antonio Rvbió i Lluch, exiguum gratissimi animi pignus*.

La dedicatòria no pot ésser més justificada, i en efecte, apart que la doctrina del venerable i doctíssim mestre traspua en bona part del llibre com a fruit de les explicacions a la càtedra de Literatura Catalana dels Estudis Universita-

ris Catalans, el Dr. Rubió conserva viva nodrint-lo amb nova força, junt amb comptats deixebles, alguns avui ja mestres, aquell afany d'erudició i saviesa que en els temps de Rubió i Ors, Pers i Ramona, Bofarull, Aguiló i Milà i Fontanals principalment, començaren a incorporar la nostra sapiència als corrents mundials, i és perxò el doctíssim Rubió i Lluch digne dels millors afectes.

És veritat que des dels temps de Milà decaigueren visiblement els nostres estudis literaris, que després de la febre romàntica, esdevingueren en oblit infundat, fins en certa desorganització potser produïda pel predomini, en general, del sentimentalisme en els passats estudis; però una nova auba riallera ens anuncia en els nostres dies un nou esclat—que creiem definitiu—de joves que, moguts per amplis ideals de seny, organitzen i difineixen els corrents de la nostra cultura. És l'obra reconstructiva de l'admirable Institut d'Estudis Catalans, son la colla de joves mestres que afanyosament treballen per a assolir la nostra maduresa cultural.

D'aquests joves mestres forma part En Lluís Nicolau d'Olwer. L'il·lustre erudit comprengué la necessitat d'escriure una història de la literatura del nostre poble, del nostre poble que, si coneix literatures estrangeres, gairebé desconeix en canvi els noms dels nostres grans literats de l'edat d'or.

És clar que En Nicolau sols ha fet una *Perspectiva general* de la nostra literatura, i per tal ens manca encara una història detallada, car potser no som arribats al jorn en que aquesta puga fer-se, car hi ha molt per descobrir en les nostres lletres antigues, encara que amb l'obra d'En Nicolau hem avançat molt, principalment perquè en aquest llibret s'han juntat els ensenyaments d'aquella docta generació amb els corrents renovelladors dels nostres dies.

No fóra gosat a analitzar l'obra detingudament, però l'importància de la mateixa és als ulls de tothom. En Nicolau ha mostrat, amb l'acurada classificació del llibre, nous horitzons que poden ésser ampliat alguna dia. N'hi ha prou amb exposar lleugerament l'índex del mateix:

I, Procés constitutiu. A) Naixença. B) Desplegament. —II, Notes

característiques. A) Caràcter nacional. B) Aspecte medieval. —III, Desplegament històric. A) Raó de mètode. B) Divisió cronològica.

El director de la Biblioteca de Catalunya En Jordi Rubió, ha fet en *La Revista* una crítica de l'obra on fa alguna observació atinada i fa remarcar la gran importància del llibre.

En copiaré sols unes ratlles:

«La concisió de l'estil, l'abundància i precisió del pensament, l'art en escollir els exemples, fan d'aquest llibret un model d'exposició científica i deixen entreveure que no es ja tan allunyat de nosaltres el somniat manual de l'història de la literatura catalana.»

Escrita aquesta síntesi i al pensar vergonyosament en el desconeixement general dels nostres clàssics, no és necessari afegir res més per remarcar l'importància excepcional del llibre.

A. TORRENTS ROSSELL.

* * *

Un troç de «Troços».

De la jove poesia catalana.

Així la sintetitza:

«Que Josep Carner és un *pur poeta*, amb tota la precisió i rigorós sentit que comporti l'adjectiu *pur poeta* (pensem amb Petrarca, amb Racine, amb Moreas...); que J. M. López-Picó, del que coneixem més obra, serva una ardor poètica extraordinària; que Carles Riba regenta pulcre una noble duresa; que Alexandre Plana grava amb ciència i emoció els seus versos en el més rosat pentèlic; ens plau també la picant decència d'un Lleóart; de V. Solé de Sojo en fruïm sovint la moderna musa: una rosa en whisky; Clementina Arderiu es distingeix per una certa *precisa* dolor; no podem menys d'admirar l'amplitud de concepció i rutilant fogositat verbal d'un Segarra; no oblidant tampoc els suaus accents del jònic Llorenç Ribé, i d'un dels darrers vinguts, En Ventura Gassol, conservem la visió d'art d'una cabellera verda voleiant...»

* * *

Per la seva importància, copiem el següent troç de *Literatura Catalana* de L. Nicolau d'Olwer:

«*Época quarta: Renaixença.*

Des d'Aribau ençà (1833-....).—En el període contemporani la literatura catalana, reaccionant contra sa decadència mercès al moviment romàntic, empenen una doble i àrdua tasca: *depuració* del llenguatge i *reintegració* dels gèneres. A l'acabar el període anterior gairebé no li quedaven a la literatura catalana d'altres domenyos que la poesia lírica i satírica i la prosa didàcticoreligiosa. Es comença per la depuració d'aquella, segueix la reintegració de la poesia narrativa, del teatre i de la novel·la; més tard la depuració de la prosa religiosa i l'aparició de la periodística, i

finalment, ara mateix, la reintegració de l'oratoria i de la prosa científica.

El treball de depuració s'intensifica dia per dia, però greus perills interns amenacen encara, si no la vida, la bellesa i l'esplendor de l'idioma. Autors hi ha que, per fugir de l'espanyol cauen en el francès; d'altres que, havent llegit algún clàssic, empenen arcaïsmes la valor dels quals ignoren; i son molts els que, confonent estranger i llatí, llur exagerat purisme els duu a un lèxic rebuscat, dialectal i plebeïssim. L'estudi de la llengua viva de totes les comarques i el de les obres clàssiques—inicials aventatjosament l'un i l'altre en aquets darrers anys—portaran els escriptors catalans, si el bon gust els acompanya, al difícil equilibri de l'idioma.

Per ara la reintegració literaria ha estat completa en quant als gèneres, però total potser només que en la poesia. És gran el camí fet, però encara en falta molt en els ordres de reintegració social i de reintegració geogràfica.

Una literatura, que semblava morta, rebrotava amb esplèndida florida; una valor, antiga i nova, torna a incorporar-se a la cultura universal. Propicis son els auguris; acceptant-los, diguem amb el poeta:

Magnus ab integro saeculorum nascitur ordo.»

NOTICIARI

D'igual faicó que se'n van per sempre les flors amb l'autumne, ens ha deixat la damisela de la Cort d'Amor Na Mercè Sas i Prats.

Amb profunda tristor, donem compte avui de la seva mort, després de greu malaltia, quan encara resta, fresca en el nostre pensament, la visió de l'encant que amb la seva gentilesa, donà a la festa dels Jocs Florals.

En l'acte del seu enterrament, ens va commoure la presència de les seves bones amigues que, formant caminal de roses, il·luminaven els seus passos, vers on són còs deu reposar per sempre.

Tinguem cada hu per ella una flor, i de totes aplegades ne farem corona de recordança eterna envers la que plena de virtuts i de juvenesa ha baixat al fossar.

Plorem-la.

Al entrar en màquina el present nombre, segueix greument malalt el nostre bon amic En Joaquim Sas.

No cal dir que'l nostre desig se veurà satisfet si podem donar compte del seu millor estat, en el nombre vinent.

Imp. Social: Santa Madrona, 21: Vilanova i Geltrú